Journal of Educational Sciences *(JEDUS)*
Spring & Summer, 2025, *32* (1), 1-24
DOI: 10.22055/edus.2023.44286.3477

Received: 31 Jul 2023
Accepted: 31 Dec 2023

Original Article

The Effects of Future Perspectives on Students' Curriculam: A Synthesis Based on Roberts' Model

Akram Dehbashei*
Hadi Pourshafe**
Mohsen Ayat***

Introduction

Many educational activities in schools are planned in order to prepare students for the future life and the ability to play different roles. The aim of the current research is to investigate and identify the effects of students' future prospects.

Method

The research approach is qualitative and its method is research synthesis. The research area consists of 293 articles about the future prospects of learners, which were presented in reputable scientific journals between 1999 and 2023. The research sample includes 43 articles that were collected purposefully and were selected based on thematic data monitoring. The research data were collected from the qualitative analysis of the studied documents. Content analysis was used for the synthesis of scientific documents and documents in the field of research. The data obtained from this research were analyzed based on coding in three open, central and selected levels.

Results

Based on the data analysis, the effects of the future perspective for learners were classified into 5 dimensions, 17 factors and 47 categories,

* Doctoral student of Curriculum Studies, Birjand University, Birjand, Iran.
** Associate Professor of Educational Management, Department of Educational Sciences, University of Birjand, Birjand, Iran. *Corresponding Author:* h.pourshafei@birjand.ac.ir
*** Associate Professor of Curriculum Studies, Department of Educational Sciences, University of Birjand, Birjand, Iran

which include the behavioral dimension (reducing stressful behavior, strengthening healthy behavior and emotional behavior); psychological dimension (motivation, self-knowledge and psychological effects); The contextual dimension (economic and social), the educational dimension (academic progress, motivation, learning independence, active evaluation, academic satisfaction and deepening of learning) and the planning dimension (planning, time management and goal setting) were classified.

Discussion

The results showed that creating an attitude of the future perspective in the learners can be the basis for many effects for the learners in the present and future times, therefore, the ground should be provided to improve and strengthen this attitude in the learners according to the curricula. come Paying attention to the perspective of the future in the three areas of the curriculum, including the intended, implemented and acquired programs, provides the background for the dynamics of educational systems in relation to the changes in society.

Keywords: Future perspective, learners, education, synthesis research

Author Contributions: Author 1 was responsible for leading the overall research process. Author 2 was responsible for research plan design, data collection and analysis and all authors discussed the results, reviewed and approved the final version of the manuscript.

Acknowledgments: The authors thank all dear teachers who have helped us in this research.

Conflicts of interest: The authors declare there is no conflict of interest in this article.

Funding: This research is not sponsored by any institution and all costs have been borne by the authors

تاریخ دریافت مقاله: ۱۴۰۲/۰۵/۰۹
تاریخ پذیرش مقاله: ۱۴۰۲/۱۰/۱۰

مجله‌ی علوم تربیتی دانشگاه شهید چمران اهواز
بهار و تابستان ۱۴۰۴، دوره‌ی ششم، سال ۳۲
شماره‌ی ۱، ص‌ص: ۲۴-۱

مقاله پژوهشی

تأثیرات چشم‌انداز آینده بر برنامه‌های درسی دانش‌آموزان: سنتزپژوهی بر اساس مدل روبرتس

اکرم دهباشی *
هادی پورشافعی **
محسن آیتی ***

چکیده

بسیاری از فعالیت‌های تحصیلی در مدارس به منظور آماده‌سازی دانش‌آموزان برای زندگی آینده و توانایی ایفای نقش‌های مختلف طرح‌ریزی می‌شود.در این میان توجه به چشم‌انداز آینده در برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان منجر به بهبود زمینه‌های آموزش می‌شود. هدف پژوهش حاضر، بررسی و شناسایی تأثیرهای وجود چشم‌انداز آینده در برنامه‌درسی دانش‌آموزان می‌باشد. رویکرد پژوهش حاضر، کیفی و روش آن سنتز پژوهی است. جامعه پژوهش، متشکل از ۲۹۳ مقاله درباره چشم‌انداز آینده فراگیران، می‌باشد که بین سال‌های ۱۹۹۹ تا ۲۰۲۳ در مجلات علمی معتبر ارائه شده‌اند. نمونه پژوهش شامل ۴۳ مقاله می‌باشد که به صورت هدفمند جمع‌آوری شده‌اند و بر اساس پایش موضوعی داده‌ها انتخاب شدند. داده‌های پژوهش از تحلیل کیفی اسناد مورد مطالعه (مقالات پژوهشی مورد پایش قرار گرفته)، گردآوری شده‌اند. بر اساس تجزیه و تحلیل داده‌ها، تأثیرهای چشم‌انداز آینده برای فراگیران در ۵ بُعد،۱۷ عامل و ۴۷ مقوله طبقه‌بندی شدند که شامل بُعد رفتاری (کاهش رفتار تنش‌زا، تقویت رفتار سالم و رفتار عاطفی)؛ بُعد روان‌شناختی (انگیزه، خودشناسی و اثرهای روان‌شناسی)؛ بُعد زمینه‌ای (اقتصادی و اجتماعی)، بُعد آموزشی (پیشرفت تحصیلی، انگیزش، استقلال یادگیری، ارزیابی فعال، رضایت تحصیلی و تعمیق یادگیری) و بُعد برنامه‌ریزی (برنامه‌ریزی، مدیریت زمان و هدف گزینی)، طبقه‌بندی شدند. نتایج نشان داد ایجاد نگرش چشم‌انداز آینده در فراگیران خود می‌تواند زمینه‌ساز

* دانشجوی دکتری مطالعات برنامه درسی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.
** دانشیار مدیریت آموزشی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران (نویسنده مسئول)
H.pourshafei@birjand.ac.ir
*** دانشیار مطالعات برنامه درسی، گروه علوم تربیتی، دانشگاه بیرجند، بیرجند، ایران.

تأثیرهای زیادی برای فراگیران در زمان‌های حال و آینده باشد لذا باید زمینه را برای بهبود و تقویت این نگرش در فراگیران با توجه به برنامه‌های درسی فراهم آید.

واژه‌های کلیدی: چشم‌انداز آینده، فراگیران، آموزش، سنتزپژوهی

مقدمه

آموزش و پرورش یکی از حیاتی‌ترین نهادهای هر جامعه به شمار می‌آید و از ارکان اصلی در ترویج و توسعه فرهنگ، علم و شخصیت پروری می‌باشد (Gholampour & Ayati, 2020). اگر چه که جامعه هدف آموزش و پرورش کودکان و نوجوانانی هستند که هنوز نتوانسته‌اند تجربه گرم و سرد روزگار را به خوبی چشیده باشند. اما شخصیت، منش و رفتار آنان در همین دوران تحصیل شکل می‌گیرد. دانش‌آموزان به عنوان رکن اساسی نظام آموزشی کشور در دستیابی به اهداف نظام آموزشی نقش و جایگاه ویژه‌ای دارند. توجه به این قشر از جامعه از لحاظ آموزشی و تربیتی، باروری و شکوفایی هر چه بیشتر نظام آموزشی و تربیتی جامعه را موجب می‌گردد (Coudin & Lima, 2011). بسیاری از فعالیت‌های تحصیلی در مدارس به منظور آماده‌سازی دانش‌آموزان برای زندگی آینده و توانایی ایفای نقش‌های مختلف طرح‌ریزی می‌شود (Afshari et al., 2017). این ویژگی دانش‌آموزان را می‌توان به عنوان چشم‌انداز آینده تلقی نمود.

چشم‌انداز آینده صفتی شخصیتی، انگیزشی و شناختی است که در بافت‌هایی مانند مدرسه، خانه و اجتماع شکل می‌گیرد (Mello & Worrel, 2015). این چشم‌انداز بر درک فرد از رابطه بین اهداف آینده با فعالیت‌های حال و محتوای آموزشی در بافت‌های خاص اثرگذار است و براساس ایجاد هدف، هوشیاری در فرد، عملکردهای بادوام و مربوط به پیامدهای آتی تعریف می‌شود که پاداشی در آینده‌ی خود و انگیزه‌ای برای انجام فعالیت‌های امروز است (Drake et al., 2008 & Zimbardo, 2012). چشم‌انداز آینده دو ویژگی اصلی دارد که عبارتند از: ۱- بسط، یعنی آینده روان‌شناختی تا چه حد به آینده زمانی گسترش می‌یابد. ۲- محتوا، یعنی فرد چه چیزی را در آینده پیش‌بینی می‌کند (Kooij et al., 2018). Zimbardo and Boyd (2012) نیز پنج محدوده‌ی زمانی را برای نظریه‌ی چشم‌انداز زمانی مطرح کردند، که عبارتند از: گذشته‌ی مثبت، گذشته‌ی منفی، حال لذت‌گرا، حال جبرگرا و آینده‌نگری. گذشته‌ی مثبت، نشان- دهنده‌ی گرمی عاطفی به گذشته است که از علائم و نشانه‌های آن عزت نفس بالا و اضطراب پایین است (Zimbardo & Boyd, 2009). گذشته‌ی منفی، به معنی داشتن تصویر بد و آزاردهنده از گذشته

است که ممکن است به دلیل وجود تجارب ناخوشایند واقعی یا بازسازی منفی از اتفاقات ساده باشد (Zimbardo & Boyd, 2009). مؤلفه‌ی سوم حال لذت‌گرایانه است، کسانی که آسایش و راحتی امروز خود را فدای موفقیت و پاداش فردا نمی‌کنند (Zimbardo & Boyd, 2009). حال جبرگرا مظهر نگرش ناامید کننده نسبت به آینده و به طور کلی زندگی است (Zimbardo & Boyd, 2009). چشم‌انداز آینده نشان‌دهنده‌ی جهت‌گیری کلی نسبت به آینده است که اغلب با رفتارهای هدفمند مرتبط است (Zimbardo & Boyd, 2009).

از دیدگاه نظری، چشم‌اندازآینده با حوزه‌هایی چون روان‌شناسی شخصیت (Zhang & Howell, 2011; Zimbardo, 2012). مشاوره خانواده و ارتباطات اجتماعی (Zimbardo, 2012). مطالعات بالینی و رفتارهای سلامت مدار و تندرستی (Sailer et al., 2014)، رشد معنویت و نگرش به مرگ (Baird et al., 2017) و همچنین معنای زندگی (Kazakina, 2013) در ارتباط است. Zimbardo (2012) چشم‌انداز آینده را فرآیندی ناآگاهانه و شناختی می‌داند که بر رفتار انسان تأثیرگذار است. همچنین فرآیند چشم‌انداز آینده به عنوان فرآیندی چند بعدی و نیمه-انعطاف‌پذیر است که هم به دنیای اجتماعی و هم فرهنگی شکل می‌دهد و هم از آنها شکل می‌پذیرد (Zhang & Howell, 2011).

یکی از مهم‌ترین چالش‌های پیش روی نظام آموزشی کشور، شکاف بین آموخته‌های نظری در برنامه‌های‌درسی و شایستگی‌های عملی دانش آموختگان است (Razmjooe et al., 2023). برای مقابله با این چالش رویکردی که در تحقیقات خارج از ایران مورد توجه بوده است، رویکرد شایستگی مبتنی بر چشم‌انداز آینده در برنامه‌های درسی (Competencies approahes) می‌باشد (García-Alegría, 2016).

برنامه درسی مبتنی بر چشم‌انداز آینده از حیث ویژگی‌های منحصربه‌فرد خود، در سال‌های اخیر مورد توجه خاص اغلب نظام‌های آموزشی جهان به‌ویژه در حوزه آموزش با جنبه مهارت‌آموزی و پیشگیری از هدر رفتن استعدادهای نیروهای انسانی قرارگرفته است. به‌زعم صاحب‌نظران، نقاط قوت این رویکرد موجب شده است که میزان استفاده از آن روبه افزایش باشد (Koenen et al., 2015). برنامه‌درسی مبتنی بر چشم‌انداز آینده و شایستگی‌های محتمل مبتنی بر آن اغلب در مقابل برنامه درسی سنتی یا برنامه درسی محتوایی موردتوجه قرار می‌گیرد. در برنامه درسی محتوا محور که دیدگاهی سنتی به آموزش دارد بر کسب دانش موضوعی،

مهارت و توانایی‌های شناختی و اولویت دانش بر کاربردها تأکید می‌شود (Serdenciuc, 2013)؛ در مقابل برنامه درسی مبتنی بر شایستگی چشم‌انداز آینده، شایستگی‌های اساسی موردنیاز در زندگی اجتماعی تأکید دارد

پژوهش‌ها مزایای بسیاری را برای شایستگی چشم‌انداز آینده برای همه افراد به صورت عام و دانش‌آموزان به طور خاص برمی‌شمارند. توانایی بازنمایی آینده و ادراک زمان حال در برنامه‌های درسی سبب می‌شود افراد در زمان‌های مختلف در آینده اهدافی را برای خود تعیین کنند که این اهداف نقش بسزایی در ایجاد انگیزه برای شرکت در فعالیت‌های جاری ایفا می‌کنند (Harford, 2011). مطالعات تجربی به طور قانع کننده ای نشان داده‌اند که چشم‌انداز آینده نقش مهمی در ایجاد انگیزه و رفتارهای برنامه‌ریزی در بین افراد مختلف دارد. افراد دارای چشم‌انداز آینده قادر به ایجاد ساختارهای اهداف بلندمدت خود در مقایسه با افراد دارای چشم‌انداز زمان آینده کوتاه‌مدت هستند. در نتیجه این بعد می‌تواند باورها، اهداف انگیزشی، پروژه‌ها و عملکردها برای رسیدن به اهداف افراد را در فاصله زمانی تا رسیدن به هدف تعیین کند (Simons et al., 2004). به طور کلی در مطالعات اثرهای زیادی برای چشم‌انداز آینده در برنامه‌های درسی دانش‌آموزان بیان شده است به عنوان نمونه؛ افزایش دهنده انگیزه (Zimbardo & Boyd, 2009).؛ برنامه‌ریزی (Seginer, 2003)؛ اعتماد به نفس (Larson & Borgen, 2006)؛ توجه به سلامت (Henson et al., 2006)؛ انگیزه و امید (Padawer et al., 2007)؛ پیشرفت تحصیلی (Horstmanshof & Zimitat, 2007)؛ سیگار نکشیدن و فعالیت بدنی (Adams & Nettle, 2009)؛ بهزیستی ذهنی، هماهنگی بین انگیزه و هدف (Coudin & Lima, 2011)؛ رفتارهای مرتبط با محیط زیست (Milfont et al., 2012) و رفتارهای بهداشتی (Kooij et al., 2018).

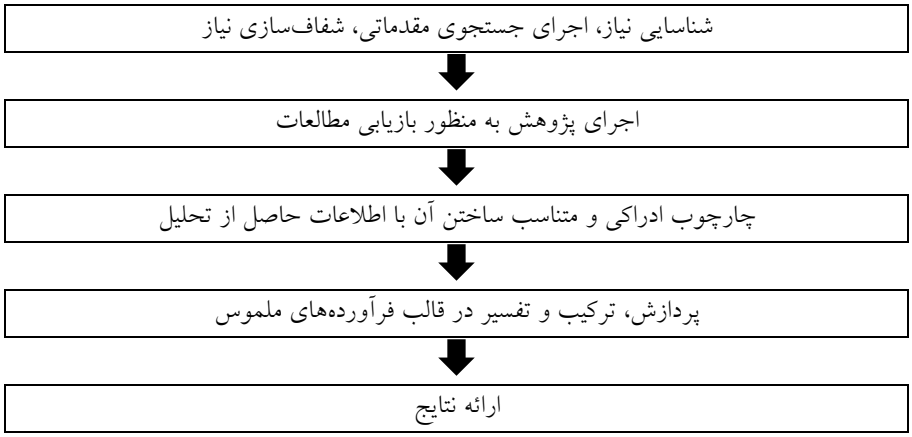
چشم‌انداز آینده به عنوان متغیر اصلی انگیزش در محیط‌ها به ویژه محیط‌های انسانی شناخته می‌شود (Andre et al., 2018) برای دستیابی به یک درک عمیق از انگیزه انسانی و اقدامات و دلایل آن اقدامات توجه به چشم‌انداز آینده مؤثر می‌باشد (Husman, 2016) در این میان توجه به اثرهای چشم‌انداز آینده در برنامه‌های آموزشی مدارس و جمع‌بندی نتایج پژوهش‌های انجام گرفته در این زمینه از اهمیت برخوردار است تا شاید با بررسی این تأثیرات گامی هرچند کوچک در زمینه توجه به این مؤلفه اساسی در فرآیند آموزش و اهداف برنامه‌های آموزشی برداشته شود. با توجه به آنچه گذشت در پژوهش‌های انجام شده اثرهای متعدد و پراکنده‌ای در زمینه

چشم‌انداز آینده بیان شده است، متأسفانه با توجه به جست‌وجوی محققین در داخل و خارج کشور پژوهشی جهت یکپارچه‌سازی اثرهای چشم‌انداز آینده برای دانش‌آموزان در برنامه‌های درسی صورت نگرفته است. در این پژوهش برآن شدیم تا اثرهای چشم‌انداز آینده در برنامه‌های درسی دانش‌آموزان را بر اساس پژوهش‌های میدانی شناسایی کنیم.

روش

روش پژوهش حاضر سنتز پژوهی (The- synthesis research) است. که شامل ترکیب ویژگی‌ها و عوامل خاص ادبیات تحقیق می‌شود. سنتز پژوهی در برخی از موارد به‌عنوان فراتحلیل کیفی شناخته شده و سعی دارد تحقیقاتی را که پوشش می‌دهد، تحلیل کرده و تناقضات موجود در آن را حل کند و ضمن یکپارچه‌سازی نتایج، موضوعات اصلی را نیز برای تحقیقات آینده مشخص کند و از اهداف آن خلق تعمیم‌ها، از ترکیب نتایج تحقیقات تجربی می‌باشد (Cooper & Hedges, 2009) از این رو، حوزه پژوهش شامل کلیه مقالات علمی معتبر در زمینه چشم‌انداز آینده و اثرهای آن بر برنامه‌های درسی است. به عبارتی در این پژوهش محقق به دنبال بررسی اثرهای چشم‌انداز آینده بر روی برنامه‌های درسی دانش‌آموزان است. از سویی دیگر برای فراهم آوردن اطلاعات مورد نیاز، از فرم کاربرگ طراحی شده توسط محقق برای گزارش و ثبت اطلاعات پژوهش‌های اولیه استفاده گردید.

برای سنتز پژوهی اسناد و مدارک علمی موجود در زمینه پژوهش از تحلیل محتوا به شیوه مقوله‌بندی استفاده شد. داده‌های به دست آمده از این پژوهش بر اساس کدگذاری در سه سطح باز، محوری و منتخب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفتند. در پژوهش حاضر، جهت تحلیل یافته‌ها از الگوی شش مرحله‌ای سنتزپژوهی روبرتس شامل مراحل؛ ۱- شناسایی نیاز، اجرای جست وجوی مقدماتی، شفاف‌سازی نیاز، ۲- اجرای پژوهش به منظور بازیابی مطالعات،۳- گزینش، پالایش و سازماندهی مطالعات، ٤-چارچوب ادراکی و متناسب ساختن آن با اطلاعات حاصل از تحلیل، ۵- پردازش، ترکیب و تفسیر در قالب فرآورده‌های ملموس و ٦- ارائهٔ نتایج استفاده شد: برای اطمینان از نحوه کدگذاری‌ها از دو نفر ارزشیاب جهت کدگذاری مجدد یافته‌ها استفاده شد که کدگذاری مورد تایید ارزشیابان قرار داشت. شکل یک مدل نظری پژوهش را نشان می‌دهد.

شکل ۱. مراحل اجرای پژوهش Figure 1. The theoretical model of the research

یافته‌ها

در این بخش باتوجه به الگوی شش مرحله روبرتس به تحلیل هریک از مراحل پرداخته می‌شود:

شناسایی نیاز، اجرای جست وجوی مقدماتی، شفاف سازی نیاز

بسیاری از فعالیت‌های تحصیلی در مدارس به منظور آماده‌سازی دانش‌آموزان برای زندگی آینده و توانایی ایفای نقش‌های مختلف طرح‌ریزی می‌شود (Afshari et al., 2017) .توانایی بازنمایی آینده و ادراک زمان حال سبب می‌شود افراد در زمان‌های مختلف در آینده اهدافی را برای خود تعیین کنند که این اهداف نقش بسزایی در ایجاد انگیزه برای شرکت در فعالیت‌های جاری ایفا می‌کنند (Harford, 2011). از آنجا که مطالعات مختلف، از زوایای متنوع تأثیرهای زیادی را برای چشم‌انداز آینده در برنامه‌های درسی دانش‌آموزان گزارش کرده‌اند؛ بنابراین نیاز است که ابتدا بر پایه مطالعات انجام شده و تجربیات کسب شده در این زمینه، یک تصویر کلی از اثرهای این متغیر روان‌شناختی بر برنامه‌های درسی دانش‌آموزان داشته و سپس در مورد کارایی و اثربخشی آن نظر دهیم. از این رو، در این پژوهش بر آن شدیم که در ابتدا کلیه تأثیرهای چشم‌انداز آینده بر برنامه‌های درسی را مورد شناسایی قرار دهیم و سپس با تلفیق یافته‌ها الگوی تأثیرهای آموزشی چشم‌انداز آینده در برنامه‌های درسی دانش‌آموزان را مشخص سازیم.

اجرای پژوهش به منظور بازیابی مطالعات

این مرحله به جست وجوی منابع مربوط با نیاز اصلی پژوهش اختصاص دارد (Prashar, 2015) از این رو، ابتدا کلیه مقالات علمی معتبر از طریق جست و جوی کلید واژه‌هایی از قبیل؛ چشم‌انداز آینده در برنامه‌های درسی و اثرهای چشم‌انداز آینده در برنامه‌های آموزشی دانش‌آموزان از طریق پایگاه‌های اطلاعاتی داخلی از جمله؛Google, Sid, Normagas, Magiram، پرتال جامع علوم انسانی، پژوهشگاه علوم و فناوری اطلاعات ایران[1] و جویشگر فارسی علم نت و همچنین پایگاه‌های اطلاعاتی در خارج از جمله:Scopus، Emerald، Sage، Scientific Information Database؛ Science Direct، ProQuest، Springlink، Worldscientific، Taylor and Francis، Google Scholar and Eric Wiley شناسایی شدند و با توجه به هدف تحقیق منابع مرتبط حفظ و منابع غیرمرتبط حذف شد. به منظور بالابردن کیفیت کار، جست و جوی مقالات توسط دو نفر که آشنایی کامل به روش‌های جست و جو و منابع اطلاعاتی داشتند به صورت جداگانه انجام شد. از سوی دیگر یک نفر خبره در زمینه برنامه‌ریزی درسی بر کلیه روند اجرای کار نظارت داشت. همچنین این پژوهش با تکیه بر منابع داخلی و خارجی و بر پایه مقالات علمی -پژوهشی منتشر شده تدوین شد و انتخاب این دسته از منابع از این رو، بود که مقالات علمی پژوهشی فرایند بررسی تخصصی را زیر نظر داوران متخصص طی می‌کنند و این حاکی از اعتبار نتایج آنها است.

گزینش، پالایش و سازماندهی مطالعات

این مرحله به داوری دربارهٔ تعیین مطالعات مرتبط با نیازهای دانشی اختصاص دارد. داوری که نیازمند تدوین ملاک‌هایی برای گزینش و دسته‌بندی مطالعات است (Mofet, 2015). معیارهای ورود[2] به این پژوهش شامل موارد ذیل می‌باشد:

۱- مقالات انتشار یافته در زمینه چشم‌انداز آینده و تأثیرات آن بر فراگیران

۲- تحقیقات بایستی داده‌ها و اطلاعات کافی را در ارتباط با اهداف پژوهش، گزارش کرده باشند، از این رو کفایت یک پژوهش جهت بررسی در این مقاله گزارش تأثیرات چشم‌انداز آینده برای فراگیران می‌باشد.

1- IRANDOC
2- Inclusion Criterion

۳- تحقیقاتی که فرایند بررسی تخصصی را زیر نظر داوران متخصص طی می‌کنند و به صورت مقاله کامل از طریق برخط و یا به طور کامل چاپ شده، باشند.

با توجه به جستجوهای انجام شده ۲۹۳ مطالعه در راستای ملاک‌های ورود این پژوهش یافت شد که تعدادی از این مطالعات برای ورود به تحلیل نهایی مناسب نبودند و بر اساس ملاک‌های خروج از فرایند تحلیل این پژوهش خارج شدند که ملاک‌های خروج این مطالعه شامل موارد زیر است:

۱- پژوهش‌هایی که اطلاعات کافی در زمینه اهداف این تحقیق گزارش نداده بودند، به عبارت دیگر پژوهش‌هایی که صرفاً به بررسی مروری متغیر چشم‌انداز آینده پرداخته بودند و به بررسی اثرهای چشم‌انداز آینده برای فراگیران اشاره نکرده بودند.

۲- پژوهش‌هایی که فاقد کیفیت لازم علمی بودند و در مجلات و کنفرانس‌های بی‌اعتبار انتشار یافته بودند.

بر این اساس روند بررسی پژوهش‌ها به ترتیب به این شرح است؛ کل مطالعات مرتبط با کلیدواژه‌ها ۲۹۳ مورد، حذف تحقیقات نامرتبط پس از بررسی عناوین ۱۲٤ مورد، چکیده مقالات مورد بررسی ۱٦۹ مورد، حذف پژوهش‌های نامرتبط پس از بررسی چکیده مطالعات ۸۱ مورد، تحقیقات مرتبط با متن کامل ۸۸ مورد، حذف تحقیقات نامرتبط پس از بررسی متن کامل ٤۳ مورد، کل تحقیقات نهایی ٤۵ مورد، بنابراین در این پژوهش ٤٤ مورد که از مطالعات خارجی و ۱ مورد از مطالعات داخلی انتخاب شدند. برای تحلیل نهایی در این پژوهش از یافته‌های ٤۵ مقاله علمی استفاده شد که در بخش یافته‌های پژوهش مورد نظر، مهم‌ترین نتایج هر پژوهش به صورت کاملاً تفصیلی در قالب کدگذاری باز ارائه شده است.

تعیین چارچوب ادراکی و متناسب ساختن آن با اطلاعات حاصل از تحلیل

این مرحله، چارچوبی پیوند دهنده است که اطلاعات به دست آمده در پیرامون آن ترکیب می‌شود (Mofet, 2015). از این رو، چارچوب ادراکی شکل گرفته در این پژوهش حول یک مفهوم اصلی است.

چشم‌انداز آینده: چشم‌انداز آینده صفتی شخصیتی، انگیزشی و شناختی است که در بافت‌هایی مانند مدرسه، خانه و اجتماع شکل می‌گیرد (Mello & wevel, 2015). این

چشم‌انداز بر درک فرد از رابطه بین اهداف آینده با فعالیت‌های حال و محتوای آموزشی در بافت‌های خاص اثرگذار است (Mello & wevel, 2015).

چارچوب اداراکی و منطق حاکم بر پژوهش حاضر تلفیق یافته‌های پژوهش‌های مختلف در زمینه اثرهای آموزشی چشم‌انداز آینده در برنامه‌های درسی دانش‌آموزان است.

پردازش، ترکیب و تفسیر در قالب فرآوردهای ملموس

با توجه به یافته‌های حاصل از تحقیقات مرتبط با هدف پژوهش، ابتدا کلیه مؤلفه‌ها از طریق فرآیند کدگذاری باز استخراج می‌شوند؛ از این رو، با توجه به فرآیند، کدگذاری حاصل از مرحله اول، در این بخش ابتدا در جدول ۱ اقدام به شناسایی تأثیرهای چشم‌انداز آینده با توجه به کد هر مقاله می‌شود.

جدول ۱. اثرهای چشم‌انداز آینده برای فراگیران (کدگذاری باز)

Table 1. Effects of future perspective for learners (open coding)

ردیف	محقق/ محققین	سال	عوامل
1	Keough	1999	کاهش مصرف الکل و مواد مخدر
2	Husman & Lens	1999	ادراک افراد از توانایی خود
3	Zimbardo & Boyd	1999	کاهش رفتارهای پرخطر چون؛ رانندگی خطرناک، سهل انگاری و رفتارهای جنسی پرخطر، کاهش اضطراب و افسردگی
4	Elliot	1999	ویژگی‌های عاطفی
5	Zimbardo & Boyd	1999	رفتار، احساس و افزایش انگیزه
6	Prenda & Lachman	2001	سلامت روان
7	Lang & Carstensen	2002	تسهیل دستیابی به اهداف، رضایت از روابط اجتماعی
8	Seginer	2003	انجام تعهدات، تعیین اهداف و برنامه‌ریزی
9	McInerney	2004	پیشرفت تحصیلی
10	Kauffman & Husman	2004	پیشرفت تحصیلی و انگیزش تحصیل
11	Larson & Borgen	2006	اعتماد به نفس
12	Corral-Verdugo et al.	2006	رفتارهای طرفدار محیط زیست
13	Henson et al.	2006	توجه به سلامت
14	Padawer et al.	2007	انگیزه و امید
15	Horstmanshof & Zimitat	2007	پیشرفت تحصیلی
16	Deci & Ryan	2008	خودمختاری تحصیلی
17	Husman and Shell	2008	تعیین فعالانه اهداف و انتظارات، تنظیم کارآمد رفتارهای خود و ارزیابی مداوم از عملکرد
18	Adams	2009	ورزش و رفتارهای سالم
19	Adams & Nettle	2009	سیگارنکشیدن، فعالیت بدنی و تحرک

ردیف	محقق/ محققین	سال	عوامل
20	Janeiro & Marques	2010	بلوغ حرفه‌ای، رفتارسالم و خوشبختی
21	Schechter. & Francis	2010	پیشرفت تحصیلی
22	Coudin & Lima	2011	سلامتی، بهزیستی ذهنی، هماهنگی بین انگیزه و هدف
23	de Bilde et al.	2011	یادگیری خودتنظیم، علاقه به تحصیل و انگیزه، الگوی یادگیری بهینه‌تر، کسب نمره بیشتر، رضایت‌مندی از تحصیل، داشتن اهداف ذاتی
24	Zhang & Howell	2011	تعیین اهداف کوتاه مدت و بلند مدت، بهزیستی
25	Joireman et al.	2012	پیش‌بینی عواقب و پیامدهای کارها، کاهش رفتارهای پرخطر
26	Haase et al.	2012	کنترل در دستیابی به اهداف
27	Milfont et al.	2012	رفتارهای مرتبط با محیط زیست
28	Gellert et al.	2012	رفتار سالم و تصمیم‌گیری
29	Donnelly et al.	2012	رفتار مالی مسئولانه (صرفه‌جویی)
30	King & Gaerlan	2013	پیشرفت تحصیلی، مداخلات انگیزشی
31	Guthrie et al.	2013	فعالیت بدنی و پرهیز از رفتار پرخطر
32	Preston & Jameson	2014	رفتارهای بهداشتی و ورزش
33	Park & Jung	2015	احساس هدف و خودکارآمدی
34	Klicperová-Baker et al.	2015	سلامت، خوشبختی و رفتارهای مالی و زیست محیطی
35	LYU	2016	شناخت، تصمیم‌گیری‌های مربوط به شغل، هویت نوجوان، کنترل رفتار ناسالم، امید، خوشحالی، تلاش، پیشرفت، استقامت، کاهش افسردگی، خودکنترلی
36	Husman et al.	2016	انتخاب شغل آینده
37	Nedeljković	2017	مدیریت زمان، برنامه‌ریزی
38	Henry et al.	2017	بهزیستی شغلی
39	Baird et al.	2017	خود نظارتی و کنترل، تنظیم اقتصادی
40	Park et al.	2018	خودکارآمدی، تصمیم‌گیری، خودشناسی و ادراک از ظرفیت‌های خود، انتخاب شغل، اعتماد به نفس
41	Kooij et al.	2018	بهزیستی، رفتارهای بهداشتی، کاهش رفتار پرخطر، ویژگی عاطفی چون تأثیرگذاری و قدرت عاطفی، دلبستگی و امید به زندگی، یادگیری مفهومی، عملکرد، ورزش و فعالیت‌های مرتبط با سلامت، امید و خوش‌بینی، رفتارهای بهداشتی، ریسک‌پذیری، پیشرفت
42	Andre et al.	2018	کنترل رفتاری درک شده، توجه به رفتار بهداشتی، حفظ محیط زیست
43	Shipp & Aeon	2020	احساس هدف و تصمیم‌گیری
44	Kapoor & Sinha	2022	انتخاب شغل آینده و شرایط شخصی
45	افشاری و همکاران	۱۳۹٦	پیشرفت تحصیلی، خود تنظیمی و ادراک سودمندی تکلیف

ارائه نتایج ترکیب

در این بخش، باتوجه به فرآیند و فرآورده‌های سنتزپژوهی در یک نمای کلی از تأثیرات چشم‌انداز آینده برای فراگیران مورد بررسی قرار می‌گیرد. ابتدا در قسمت فرآیند سنتزپژوهی استخراج اثرهای صورت گرفته به این شکل که ابتدا توصیف‌های کلیه تأثیرها از طریق فرآیند کدگذاری باز شناسایی می‌شود و سپس در قسمت فرآورده سنتزپژوهی، از آنجا که هدف سنتزپژوهی ترکیب کلیه یافته‌های علمی در یک موضوع خاص و رسیدن به یک انسجام واحد است، در بخش ارائه نتایج ترکیب ابتدا تحلیل کیفی کدهای باز در کنار هم قرار گرفته و با کدگذاری مجدد، موارد همپوشی و قرابت معنایی با هم ترکیب شده و مؤلفه‌ها (کدهای محوری) استخراج می‌شود. در ادامه برای دسته‌بندی کردن کلیه تأثیرهای چشم‌انداز آینده برای فراگیران بر اساس یک مفهوم مشترک از طریق کد گذاری محوری بر مبنای تأثیرهای چشم‌انداز آینده برای فراگیران اقدام شده است که منجر به شناسایی ۵ بُعد (کد منتخب) شد، که نتایج کدکذاری محوری و منتخب در جدول ۲ آورده شده است.

جدول ۲. کدگذاری انتخابی تأثیرهای چشم‌انداز آینده برای فراگیران

Table 2. Selective coding of future perspective effects for learners

ابعاد	مؤلفه‌ها (عوامل)	مقوله‌ها	تحقیقات
فناوری	کاهش رفتار تنش‌زا	کاهش مصرف مواد مخدر و الکل	Keough (1999), Janeiro & Marques (2010)
		کاهش رانندگی خطرناک	Zimbardo & Boyd (1999)
		کاهش رفتار پرخطر جنسی	Zimbardo & Boyd (1999)
		کنترل رفتار	LYU (2016), Andre et al. (2018)
	تقویت رفتارهای سالم	توجه به سلامت	Henson et al. (2006), Preston & Jameson (2014), Klicperová-Baker et al. (2015), Kooij et al. (2018), Andre et al. (2018).
		ورزش	Adams (2009), Adams & Nettle (2009), Guthrie et al. (2013), Andre et al. (2018), Kooij et al. (2018)
		توجه به رفتارهای سالم	Gellert et al (2012)
	رفتار عاطفی	قدرت عاطفی	Elliot (1999), Kooij et al (2018)
		تأثیرگزاری	Kooij et al. (2018)
		دلبستگی	Kooij et al. (2018)

روان‌شناختی	خودشناسی	ادراک افراد از توانایی خود	Husman & Lens (1999), Park et al. (2018)
		خودکارآمدی	Park & Jung (2015), Park et al. (2018)
		انتخاب شغل	Kapoor & Sinha (2022)
	اثرهای روان‌شناسی	خوشحالی	LYU (2016)
		هویت‌یابی	LYU (2016)
		بهزیستی ذهنی	Coudin & Lima (2011)
		سلامت روانی	Prenda & Lachman (2001)
		اعتماد به نفس	Larson & Borgen (2006), Park et al. (2018)
		کاهش اضطراب و افسردگی	Zimbardo & Boyd (1999), LYU (2016)
	انگیزه	افزایش انگیزه	Zimbardo & Boyd (1999), Padawer et al. (2007)
		امید به آینده	Padawer et al (2007), LYU (2016), Kooij et al (2018)
زمینه	اقتصادی	ریسک‌پذیری	Kooij et al. (2018)
		بهزیستی شغلی	Henry et al. (2017)
		بلوغ حرفه‌ای	Janeiro & Marques (2010)
		رفتارهای مسئولانه	Donnelly et al. (2012), Klicperová-Baker et al. (2015)
		تصمیم‌گیری شغلی	LYU (2016), Husman (2016), Park et al. (2018)
	اجتماعی	رضایت از روابط اجتماعی	Lang & Carstensen (2002)
		طرفداری از محیط زیست	Corral-Verdugo et al. (2006), Klicperová-Baker et al. (2015)
آموزشی - تحصیلی	پیشرفت تحصیلی	الگوی یادگیری بهینه	de Bilde et al. (2011)
		پیشرفت تحصیلی	McInerney (2004), Kauffman & Husman (2004), Horstmanshof & Zimitat (2007), Schechter. & Francis (2010), de Bilde et al. (2011), King & Jennifer Gaerlan (2013), Park et al. (2018)
	انگیزش	انگیزش تحصیلی	Kauffman & Husman (2004), de Bilde et al. (2011)
		مداخلات انگیزشی مثبت	King & Gaerlan (2013)
		ادراک سودمندی تکلیف	افشاری و همکاران (۱۳۹٦)
	استقلال یادگیری	خودمختاری در یادگیری	Deci & Ryan (2008)
		یادگیری خود تنظیم	de Bilde et al. (2011), افشاری و همکاران (۱۳۹٦)
	ارزیابی فعال	خود کنترلی	Joireman et al. (2012), Baird et al. (2017)
		ارزیابی مداوم	Husman & Shell (2008)
		پیش‌بینی عواقب و پیامدها	Joireman et al. (2012)
		کنترل دستیابی به اهداف	Haase et al. (2012)

	رضایت تحصیلی	رضایت از تحصیل	de Bilde et al. (2011)
	تعمیق یادگیری	یادگیری مفهومی	Kooij et al. (2018)
برنامه‌ریزی	برنامه‌ریزی	توجه به داشتن برنامه	Nedeljković (2017)
	هدف‌گزینی	هدف‌گزینی ذاتی	de Bilde et al. (2011)
		داشتن برنامه	Seginer (2003)
		تسهیل دستیابی به اهداف	Lang & Carstensen (2002),
		هدف‌گزینی فعال	Seginer (2003), Husman & Shell (2008), Zhang & Howell (2011)
		هماهنگی اهداف و انگیزه	Coudin & Lima (2011)
	مدیریت زمان	مدیریت زمان	Nedeljković (2017)

بحث و نتیجه‌گیری

تعیین چشم‌انداز آینده افراد و به عبارتی انتظارات آن‌ها به عنوان یک ویژگی منحصر به فرد انسانی نقش مهمی در شکل دادن تصمیم‌گیری افراد ایفا می‌کند (Zimbardo & Boyd, 2008; Park et al., 2018). شکل‌گیری چشم‌انداز آینده در نوجوان بر رفتار آینده و سازشی آنان تأثیرگذار می‌باشد (Afshari et al., 2018) به طور کل چشم‌انداز آینده به دلایل مختلف در رشد نوجوانان نقش مهمی ایفا می‌کند (LYU, 2016; Seginer, 2003). شناخت تأثیرهای این متغیر که بیشتر در مباحث روان‌شناسی مطرح بوده از اهمیت فزآینده‌ای برای نظام‌های آموزشی برخوردار است. در این میان با توجه به پیشینه پژوهشی موجود در زمینه تأثیر این متغیر بر فراگیران؛ تمام این تأثیرها ذیل ۵ عنوان، تأثیرهای آموزشی، رفتاری، زمینه‌ای، روان‌شناختی و برنامه‌ریزی قابل دسته‌بندی هستند. در ادامه به بررسی و تبین یافته‌ها پرداخته می‌شود.

بُعد رفتاری: شکل‌گیری چشم‌انداز زمان آینده نقش زیادی در شکل‌گیری رفتار فراگیران دارد (Zimbardo, 1999) توانایی بازنمایی آینده و درک زمان باعث می‌شود افراد در فواصل زمانی آتی اهدافی برای خود تعیین کنند که نقش مهمی در ایجاد انگیزه برای شرکت در فعالیت‌های کنونی خواهد داشت (Harford, 2011). با توجه به پیشینه پژوهشی موجود در این زمینه تأثیر چشم‌انداز آینده در رفتار فراگیران باعث اثرهایی چون؛ کاهش مصرف مواد مخدر و الکل (Janeiro & Marques, 2010)؛ کاهش رانندگی خطرناک، کاهش رفتار پرخطر جنسی (Zimbardo & Boyd, 1999)؛ کنترل رفتار (Baird et al., 2017)؛ توجه به سلامت، ورزش (Andre et al., 2018)؛ قدرت عاطفی (Elliot, 1999)؛ تأثیرگزاری و دلبستگی (Kooij et al.,

2018) می‌شود. نتایج پژوهش‌ها در این زمینه نشان می‌دهد می‌توان تمام یافته‌ها را تحت سه عنوان؛ تأثیر چشم‌انداز آینده در کاهش رفتارهای تنش‌زا، تقویت رفتارهای سالم و رفتارهای عاطفی خلاصه کرد. با توجه به سیر تاریخی یافته‌های پژوهشی متوجه می‌شویم در یافته‌های پژوهش‌های سال‌های اخیر توجه به ابعاد عاطفی چشم‌انداز زمان آینده بیشتر مورد توجه بود است و این مهم خود می‌توانند زمینه‌ساز انقلابی جدید در عرصه برنامه‌ریزی درسی در این زمینه باشد.

روان‌شناختی: چشم‌انداز زمان یک بُعد اساسی از ساختار روان‌شناسی زمان است که به صورت دسته‌بندی تجربه فرآیندهای شناختی انسان به چهارچوب‌های گذشته، حال و آینده ظاهر می‌شود (Zimbardo & Boyd, 1999)؛ با توجه به پیشینه پژوهشی موجود در زمینه تأثیر روان‌شناختی چشم‌انداز آینده اثرهایی چون؛ ادراک افراد از توانایی خود (Park et al., 2018)، خودکارآمدی (Park & Jung, 2015)؛ خوشحالی و هویت‌یابی (LYU, 2016)؛ بهزیستی ذهنی (Coudin & Lima, 2011)؛ سلامت روانی (Prenda & Lachman, 2001)؛ اعتماد به نفس (Park et al., 2018)؛ کاهش اضطراب و افسردگی (LYU, 2016)؛ افزایش انگیزه (Padawer et al., 2007) و امید به آینده (LYU, 2016) می‌باشد. با توجه به نتایج می‌توان تمام این موارد را تحت سه عنوان؛ اثرهای روان‌شناسی، خودشناسی و انگیزه تقسیم‌بندی نمود. در میان این مؤلفه‌ها نیز مؤلفه‌های خودشناسی در پژوهش‌های اخیر بیشتر به چشم می‌خورد و می‌تواند زمینه ساز تحول در آموزش فراگیران در برنامه‌های درسی باشد.

بُعد زمینه‌ای: این بُعد به اثرهای زمینه‌ای چشم‌انداز آینده برای فراگیران اشاره دارد. در این زمینه اثرهایی چون؛ ریسک‌پذیری (Kooij et al., 2018)، بهزیستی شغلی (Henry et al., 2017)، بلوغ حرفه‌ای (Janeiro & Marques, 2010)، رفتارهای مسئولانه (Donnelly et al., 2012)، تصمیم‌گیری شغلی (Park et al., 2018)، رضایت از روابط اجتماعی (Lang & Carstensen, 2006) و طرفداری از محیط زیست (Corral-Verdugo et al., 2006) بیان شد. با توجه به نتایج می‌توان تمام این موارد را تحت دو عنوان؛ عوامل اقتصادی و اجتماعی تقسیم‌بندی شد. در میان این مؤلفه‌ها بیشترین نمود و به عبارت بهتر کلی‌ترین تأثیر؛ اثر چشم‌انداز آینده در انتخاب و تصمیم‌گیری‌های شغلی آینده فراگیران می‌باشد. این مهم زمینه‌ساز انتخاب شغل آینده فراگیران است.

بُعد آموزشی – تحصیلی: در این بُعد به اثرهای آموزشی چشم‌انداز آینده توجه می‌شود. در این زمینه اثرهایی چون؛ پیشرفت تحصیلی (Husman & sheii, 2008)؛ الگوی یادگیری بهینه، انگیزش تحصیلی (de Bilde et al., 2011)؛ مداخلات انگیزشی مثبت (King & Gaerlan, 2013)؛ ادراک سودمندی تکلیف و یادگیری خودتنظیم (Afshari et al., 2017)؛ خودمختاری در یادگیری (Deci & Ryan, 2008)، خود کنترلی (Baird et al., 2017)؛ ارزیابی مداوم (Husman & Shell, 2008)، پیش‌بینی عواقب و پیامدها (Joireman et al., 2012)؛ رضایت از تحصیل (de Bilde et al., 2011) و یادگیری مفهومی (Kooij et al., 2018) اشاره شده است. با توجه به نتایج می‌توان تمام این موارد را تحت شش بُعد محوری شامل؛ پیشرفت تحصیلی، انگیزش، استقلال یادگیری، ارزیابی فعال، رضایت تحصیل و تعمیق یادگیری قرار داد در این میان با توجه به فراوانی اشاره‌های پژوهشی بیشترین نمود را پیشرفت و انگیزش تحصیلی فراگیران دارد.

بُعد برنامه‌ریزی: از آنجا که چشم‌انداز آینده خود به عنوان متغیری در زمینه مدیریت زمان مورد نظر قرار می‌گیرد به عبارتی چشم‌انداز زمان یک بعد اساسی از ساختار روان‌شناسی زمان است که به صورت دسته بندی تجربه فرآیندهای شناختی انسان به چهارچوب‌های گذشته، حال و آینده ظاهر می‌شود (Zimbardo & Boyd, 1999)؛ در این زمینه پژوهش‌ها اثرهایی چون؛ توجه به داشتن برنامه (Nedeljković, 2017)، هدف‌گزینی ذاتی (de Bilde et al., 2011)، داشتن برنامه و هدف‌گزینی فعال (Seginer, 2003)، تسهیل دستیابی به هدف‌ها (Lang & Carstensen, 2002)، هماهنگی هدف‌ها و انگیزه (Coudin & Lima, 2011) و مدیریت زمان (Nedeljković, 2017) اشاره شده است. با بررسی تحلیلی نتایج می‌توان تمام این موارد را تحت سه بُعد محوری شامل برنامه‌ریزی، هدف گزینی و مدیریت زمان قرار داد با توجه به مفهوم چشم‌انداز آینده و سایر اثرها می‌توان برنامه‌ریزی را مهم‌ترین اثر چشم‌انداز آینده دانست که خود زمینه‌ساز سایر اثرها می‌شود.

تحلیل نهایی یافته‌ها نشان دهنده این مهم است که وجود چشم‌انداز آینده در برنامه‌های درسی دانش‌آموزان دارای اثرهای زیادی در ابعاد فردی (اثرهای آن به متغیرهای شخصیتی دانش‌آموزان)، روان‌شناختی، زمینه‌ای، آموزشی– تحصیلی و برنامه‌ریزی دارد. از این رو، توجه به این متغیر در برنامه‌های درسی دانش‌آموزان زمینه تحول آموزشی را فراهم می‌آورد. با توجه

به اینکه متغیرچشم‌انداز آینده در داخل کشور کمتر مورد توجه در پژوهش‌ها قرار گرفته است بنابراین از محدودیت‌های این پژوهش کاهش دسترسی به منابع داخلی در زمینه موضوع پژوهش بود؛ همچنین با توجه به اینکه دسترسی به بیشتر پایگاه‌های خارجی نیازمند ثبت نام در پایگاه بود و برای کاربران داخلی محدودیت پرداخت هزینه ثبت نام داشت، دانلود مقالات خارجی در زمینه موضوع پژوهش با چالش‌های زیادی روبه‌رو بود. با توجه به یافته‌های پژوهش پیشنهاد می‌شود:

- در طراحی برنامه‌های آموزشی به متغیر چشم‌انداز آینده توجه شود.
- با توجه به نقش چشم‌انداز آینده در متغیرهای روان‌شناختی پیشنهاد می‌شود جهت بهبود متغیرهای روان‌شناسی دانش‌آموزان، این متغیر در برنامه‌های آموزشی و فوق برنامه مدارس مورد توجه قرار گیرد.
- با نقش چشم‌انداز آینده در متغیرهای اجتماعی چون کاهش تنش اجتماعی پیشنهاد می‌شود این متغیر در سایر برنامه‌های تربیتی – پرورشی مدارس نیز مورد توجه قرار گیرد.

سهم مشارکت نویسندگان: در پژوهش حاضر نویسنده دوم، به عنوان استاد راهنما، نظارت و راهبردی روند کلی پژوهش و تدوین و نهایی‌سازی اصلاحات مقاله را بر عهده داشته‌اند. نویسنده اول در تدوین طرح تحقیق، فرآیند گردآوری، تحلیل و تفسیر یافته‌ها و نگارش متن مقاله را برعهده داشته و در مجموع نتیجه‌گیری از یافته‌ها و بسط و تفسیر به صورت مشترک و با بحث و تبادل نظر کلیه همکاران و با همراهی نویسنده سوم، به عنوان استاد مشاور پایان‌نامه، انجام شد.

تضاد منافع: نویسندگان اذعان دارند که در این مقاله هیچگونه تعارض منافعی وجود ندارد.

منابع مالی: پژوهش حاضر از هیچ موسسه و نهادی حمایت مالی دریافت نکرده و کلیه هزینه‌ها در طول فرآیند اجرای پژوهش بر عهده پژوهشگران بوده است.

تشکر و قدردانی: پژوهش حاضر بدون همکاری مشارکت کنندگان امکان‌پذیر نبود؛ بدینوسیله از کلیه مشارکت کنندگان تقدیر و تشکر به عمل می‌آید.

References

Adams, J., & Nettle, D. (2009). Time perspective, personality and smoking, body mass and physical activity: An empirical study. *British Journal of Health Psychology; 14*(1), 83-105. https://doi.org/10.1348/135910708X299664

Adams, J. (2009). The role of time perspective in smoking cessation amongst older English adults. ***Health Psychology,*** *28*(5), 529-534. https://doi.org/10.1037/a0015198

Afshari, M., Shirazifard, M., & Ghorban Jahormi, R. (2017). Perspective of the future time and academic progress: the mediating role of long-term self-discipline and the perception of the usefulness of academic assignments, Tahavalma Magazine: ***Iranian Psychologists****, 14*(54), 122-132. https://jip.stb.iau.ir/article_539235.html [Persian]

Andre, L., van Vianen, AEM., Peetsma, TTD., & Oort, F. J. (2018). Motivational power of future time perspective: Meta-analyses in education, work, and health. ***PLoS ONE*** *13*(1), 1-45. https://doi.org/10.1371/journal.pone.0190492

Baird, HM., Webb, TL., Martin, J., et al. (2017). The relationship between time perspective and self-regulatory processes, abilities and outcomes: a protocol for a metaanalytical review. ***BMJ Open***; 7, 1-10. e017000. Doi:10.1136/ bmjopen-2017-017000

Borzoian Shirva, S., Norouzi Elmi, A., & Taheri, M. (2022). Designing a Model and Tool for Measuring the Financial Literacy of Primary School Principals: Grounded Theory. ***Journal of Educational Sciences (JEDUS),*** 29 (1), 123-142. Doi.org/10.22055/edus.2021.37220.3219 [Persian]

Cooper, H., & Hedges, L. V. (2009). Research Synthesis as a scientific process. In H. Cooper, L. V. Hedges, and J. C. Valentine (eds.), *The Handbook of Research synthesis and meta-Analysis (3-16)*. US: Russell Sage.

Corral-Verdugo, V., Fraijo-Sing, B., & Pinheiro, JQ. (2006). Sustainable behavior and time perspective: present, past, and future orientations and their relationship with water conservation behavior. ***Interam J Psychol,*** 40, 139–47. Doi: 00b4952ea6eb38a8c2000000.

Coudin, G., & Lima, M. L. (2011). Being Well as Time Goes By: Future Time Perspective and Well-Being. ***International Journal of Psychology and Psychological Therapy,*** *11*(2), 219-232.

De Bilde, J., Vansteenkiste, M., & Lens, W. (2011). Understanding the association between future time perspective and self-regulated learning through the lens of self-determination theory. ***Learning and Instruction,*** *21*(2), 332-344. DOI:10.1016/j.learninstruc.2010.03.002

Deci, E. L., & Ryan, R. M. (2008). Self-Determination Theory: A Macrotheory of Human Motivation, Devel opment, and Health. Canadian Psychology, 49, 182-185. Doi.org/10.1037/a0012801

Donnelly, G., Iyer, R., & Howell, R. T. (2012). The big five personality

traits, material values, and financial well-being of self-described money managers. ***J Econ Psychol,*** *33*, 1129–42. DOI:10.1016/j.joep.2012.08.001

Drake, L. Duncan, E. Sutherland, F. Abernethy, C. & Henry, C. (2008). "Time perspective and correlates of well-being". ***Time & Society,*** *17*, 47-61. DOI:10.1177/0961463X07086304

Elliot, A. J. (1999). Approach and avoidance motivation and achievement goals. ***Educational Psychologist,*** *34*(3), 169-189. Doi.org/10.1207/s15326985ep3403_3

Ely, R., & Mercurio, A. (2011). Time perspective and autobiographical memory: Individual and gender differences in experiencing time and remembering the past. ***Time & Society,*** *20*(3), 375-400. Doi.org/10.1177/0961463X10366081.

Ferrari, L., Nota, L., & Soresi, S. (2010). Time perspective and indecision in young and older adolescents. ***British Journal of Guidance & Counseling,*** *38*(1), 61-82. DOI:10.1080/03069880903408612

García-Alegría J. (2016). Core competencies in Internal Medicine. Eur. J. Intern .Med.; 23 (4):338-41. DOI: 10.1016/j.ejim.2012.03.003

Gellert, P., Ziegelmann, J P, Lippke, S. & Schwarzer., R (2012). Future Time Perspective and Health Behaviors: Temporal Framing of Self-Regulatory Processes in Physical Exercise and Dietary Behaviors. ***Annals of Behavioral Medicine,*** *43*(2), 208-218. DOI: 10.1007/s12160-011-9312-y

Gholampour, M., & Ayati, M. (2020). Factors Affecting the Development of a Teacher's Professional Identity: A Narrative-Research of a Teacher's Life Events. ***Journal of Educational Sciences (JEDUS),*** *27*(2), 1-22. Doi.org/10.22055/edus.2020.34294.3078 [Persian]

Greene, B. A., & DeBacker, T. K. (2004). Gender and orientations toward the future: Links to motivation. ***Educational Psychology Review,*** *16*(2), 91-120. Doi.org/10.1023/B:EDPR.0000026608.50611.b4

Guthrie LC, Lessl K, Ochi O, Ward MM. (2013). Time perspective and smoking, obesity, and exercise in a community sample. ***American Journal of Health Behavior***; *37*(2), 171±80. PubMed PMID: PMC4194858. https://doi.org/10.5993/AJHB.37.2.4 PMID: 23026098

Haase, C. M., Poulin, M. J., & Heckhausen, J. (2012). Happiness as a motivator: positive affect predicts primary control striving for career and educational goals. ***Pers. Soc. Psychol. Bull.*** 38, 1093–1104. Doi: 10.1177/01461672124 44906

Harford, W. (2011). *Connectedness and perceived instrumentality in pre-service teachers: A comparison of two measures*. Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for the Degree of Doctor of Philosophy Educational Psychology. The University of New Mexico.

Henry, H., Zacher, H., & Desmette, D. (2017). Future Time Perspective in the work context: a systematic review of quantitative studies. Front Psychol; 8.

Henson, J., Carey, M., Carey, K., & Maisto, S. (2006). Associations among health behaviors and time perspective in young adults: Model testing with boot-strapping replication. ***Journal of Behavioral Medicine,*** *29*(2), 127–137. Doi:10.1007/s10865-005-9027-2

Horstmanshof, L., & Zimitat, C. (2007). Future time orientation predicts academic engagement among first-year university students. ***Br J Educ Psychol***, 77, 703–18. DOI:10.1348/000709906X160778

Husman, J., Jonathan, C., & Sarah, K. B. (2016). Future Time Perspective Connectedness to a Career: The Contextual Effects of Classroom Knowledge Building. ***Psychologica Belgica,*** *56*(3), 210–225, DOI: http://dx.doi.org/10.5334/pb.282

Husman, J., & Lens, W. (1999). The role of the future in student motivation. ***Educational Psychologist,*** *34*(2), 113-125. Doi.org/10.1207/s15326985ep3402_4

Husman, J., & Shell, D. F. (2008). Beliefs and perceptions about the future: a measurement of future time perspective***. Learn. Individ. Diff.*** *18*, 166–175. Doi: 10.1016/j.lindif.2007.08.001

Janeiro, I., & Marques, J. (2010). Career coping styles: Differences in career attitudes among secondary school students. ***Int J Educ Vocat Guid***; *10*(1), 35–48. DOI:10.1007/s10775-009-9170-3

Joireman, J., Shaffer, M. J., Balliet, D., & Strathman, A. (2012). Promotion orientation explains why future-oriented people exercise and eat healthy evidence from the two-factor Consideration of Future Consequences-14 Scale. ***Personality and Social Psychology Bulletin,*** *38*(10), 1272-1287. Doi.org/10.1177/0146167212449362

Kapoor, U., & Sinha, Sh. (2022). Transitions and implications of time perspectives: A qualitative study of early-stage entrepreneurs. ***Journal of Business Venturing Insights,*** *18*, 21-43. DOI:10.1016/j.jbvi.2022.e00339

Kauffman, D. F., & Husman, J. (2004). Effects of time perspective on student motivation: Introduction to a special issue. ***Educational Psychology Review,*** *16*, 1–7. DOI:10.1023/B:EDPR.0000012342.37854.58

Kazakina, E. (2013). Time perspective of older adults: *Research and Clinical Practice, 26*(4), 1-18. Doi.org/10.1007/978-3-319-07368-2_32

Keough, K. A. (1999). Who's smoking, drinking and using drugs? Time perspective as a predictor of substance use. ***Basic and Applied Social Psychology*** *21*(2), 149–164. https://doi.org/10.1207/S15324834BA210207

King, R. B., & Gaerlan, M. J. (2013). To Study or Not to Study? Investigating the Link Between Time Perspectives and Motivational Interference. ***Journal of Pacific Rim Psychology,*** *7*(2), 63–72. https://doi.org/10.1017/prp.2013.8

Klicperová-Baker, M., Koš´tál, J., & Vinopal, J. (2015). "Time perspective in consumer behavior," in Time Perspective Theory; Review, Research and Application: Essays in Honor of Philip G. Zimbardo, eds M. Stolarski, N. Fieulaine, and W. van Beek (Berlin: Springer), 353–369.

Doi.org/10.1007/978-3-319-07368-2_23.

Koenen, A.K., Dochy, F., & Berghmans, I. (2015). A Phenomenographic analysis of the implementation of competence-based education in higher education. ***Teaching and Teacher Education,*** *50*, 1-12. Doi.org/10.1016/j.tate.2015.04.001

Kooij, T. A. M., Kanfer, R., Betts, M., & Rudolph, C. W. (2018). Future time perspective: A systematic review and meta-analysis. ***Journal of Applied Psychology,*** *103*(8), 867-893. https://doi.org/10.1037/apl0000306

Lang, F.R., & Carstensen, L. L. (2002). Time counts: Future time perspective, goals and social relationships. ***Psychology and Aging,*** *17*, 125-139. Doi.org/10.1037/0882-7974.17.1.125

Larson, L. M., & Borgen, F. H. (2006). Do personality traits contribute to vocational self-efficacy? ***J. Career Assess.*** *14,* 295–311. Doi: 10.1177/1069072706286446

Laureiro-Martinez, D., Trujillo, C. A., & Unda, J. (2017). Time Perspective and Age: A Review of Age Associated Differences. ***Front. Psychol.*** *8*(101), 1-8. Doi: 10.3389/fpsyg.2017.00101

LYU, M. (2016). Development and validation of Future Time Perspective Scale for Adolescents and Young Adults. ***Time & Society,*** *25*(3), 533–551. DOI:10.1177/0961463X16662669.

McInerney, D. M. (2004). Adiscussion of future time perspective. ***Educational Psychology Review,*** 16, 141–151. DOI.10.1023/B:EDPR.0000026610

Mello, Z. R., & Worrel, F. C. (2015). The past, the present, and the future: A conceptual model of time perspective in adolescence. ***Time Perspective Theory Review, Research and Application,*** *8,* 115-129. https://doi.org/10.1007/978-3-319-07368-2_7

Milfont, T. L., Wilson, J., & Diniz, P. (2012). Time perspective and environmental engagement: a meta-analysis. ***International Journal of Psychology: Journal International De Psychologie***, *47*(5), 325±34. Epub 2012/03/29. https://doi.org/10.1080/00207594.2011.647029 PMID: 22452746.

Moffet, J. (2015). Twelve tips for "flipping" the classroom. ***Medical Teacher,*** *37*(4), 331-336. DOI: 10.3109/0142159X.2014.943710

Nedeljković J. (2017). The Influences of Time Perspectives on Academic Procrastination. ***Theory and Practice,*** *9*(1), 281-304. https://doi.org/10.1057/978-1-137-60191-9_13

Nurmi, J. E. (1991). How do adolescents see their future? A review of the development of future orientation and planning. ***Developmental Review,*** *11*(1), 1–59. Doi.org/10.1016/0273-2297 (91)90002-6.

Padawer, E. A., Jacobs-Lawson, J. M., Hershey, D. A., & Thomas, D. G. (2007). Demographic indicators as predictors of future time perspective. ***Current Psychology,*** *26*(2), 102-108. Doi.org/10.1007/s12144-007-9008-4.

Park, I-J., Kim, M., Kwon, S., & Lee, H-G. (2018). the Relationships of Self-Esteem, Future Time Perspective, Positive Affect, Social Support, and Career Decision: A Longitudinal Multilevel Study. ***Front. Psychol.*** *9*(1-15). 514. Doi: 10.3389/fpsyg.2018.00514

Park, I. J., & Jung, H. (2015). Relationships among future time perspective, career and organizational commitment, occupational self-efficacy, and turnover intention. ***Soc. Behav. Pers.*** 43, 1547–1561. Doi: 10.2224/sbp.2015.43.9.1547

Poropat, A. E. (2009). A meta-analysis of the five-factor model of personality and academic performance. ***Psychological Bulletin,*** *135*(2), 322. Https://doi.org/10.1037/a0014996

Prashar, A. (2015). Assessing the flipped classroom in operations management: A pilot study. ***Journal of Education for Business,*** *90*(3), 126-38. Doi.org/10.1080/08832323.2015.1007904

Prenda, K. M., & Lachman, M. E. (2001). Planning for the future: A life management strategy for increasing control and life satisfaction in adulthood. ***Psychology and Aging,*** *16*(2), 206–216. Doi.org/10.1037/0882-7974.16.2.206.

Preston, L., Visser, J., & Hirsch, K. (2014). Health behaviors among college students: the influence of future time perspective and basic psychological need satisfaction, Health Psychology and Behavioral Medicine: ***an Open Access Journal,*** *2*(1), 88-99, DOI: 10.1080/21642850.2013.872992

Razmjooe, P., Zarei, R., Shahamat, N., & Saleh, M. (2023). Designing the Development a Model of Organizational Research Culture in Education (Subject of Study: Primary School Teachers of the Four Districts of Shiraz City). ***Journal of Educational Sciences (JEDUS),*** *30*(1), 189-210. Doi.org/10.22055/edus.2023.42657.3419 [Persian]

Sailer, U., Rosenberg, P., Al Nima, A., Gamble, A., Garling, T., Archer, T., & Garcia, D. (2014). A happier and less sinister past, a more hedonistic and less fatalistic present and a more structured future: Time perspective and well-being, ***Peer Reviewed Journal,*** *27*(4), 220-227. DOI: 10.7717/peerj.303

Schechter, D. E., & Francis C. M. (2010). A life history approach to understanding youth time preference: Mechanisms of environmental risk and uncertainty and attitudes toward risk behavior and education. ***Human Nature,*** *21*(2), 140-164. Doi.org/10.1007/s12110-010-9084-2

Seginer R (2003) Adolescent future orientation: An integrated cultural and ecological perspective. ***Online Readings in Psychology and Culture,*** *6*(1), 21-50. Available at: http://dx.doi.org/10.9707/2307-0919.1056

Serdenciuc, N. (2013). Competency-Based Education – Implications on Teachers' Training, ***Procedia - Social and Behavioral Sciences,*** *76*(1), 754 – 758. DOI:10.1016/j.sbspro.2013.04.200

Shipp, A. J., & Aeon, B. (2020). Temporal focus: Thinking about the past, present, and future. ***Current Opinion in Psychology,*** *26*(8), 37-43. DOI: 10.1016/j.copsyc.2018.04.005 .

Simons, J., Dewitte, S., & Lens, W. (2004). The role of different types of instrumentality in motivation, study strategies, and performance: Know why you learn, so you'll know what you learn! ***British Journal of Educational Psychology***, *74*(3), 343-360. DOI:10.1348/0007099041552314

Zhang, J. W., & Howell, R. T. (2011). Do time perspectives predict unique variance in life satisfaction beyond personality traits? ***Pers. Individ. Dif.*** 50, 1261–1266. Doi:10.1016/j.paid.2011.02.021

Zimbardo PG & Boyd J. N. (2009) Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. ***Journal of Personality and Social Psychology,*** *77*(6), 1271-1288. DOI:10.1037/0022-3514.77.6.1271

Zimbardo, P. G. (1999). Discontinuity theory: Cognitive and social searches for rationality and normality – May lead to madness. ***Advances in Experimental Social Psychology,*** *31*, 345-486.

Zimbardo, P. G. (2012). Time Perspective Theory; Review, Research and Application. ***Springer International Publishing Switzerland***, *2*, 115-120. DOI:10.1007/978-3-319-07368-2_1

Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (1999). Present time perspective as a predictor of risky driving. ***Personality and Individual Differences***, *23*(6), 1007 – 1023. Doi.org/10.1037/0022-3514.77.6.1271.

Zimbardo, P. G., & Boyd, J. N. (1999). Putting time in perspective: A valid, reliable individual-differences metric. ***Journal of Personality and Social Psychology,*** *77*, 1271–1288.

© 2025 Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/).